

• Dumitru Macovei – Cu trăsura la Conacul Tescani

Adrian JICU

Cronică de familie

pagina 3

Marius MANTA

Emil Nicolae, la taifas cu avangarda

pagina 12

Daniel-Ștefan POCOVCICU

Supradoza de kitsch

pagina 15

Ionel SAVITESCU

Despre Dumnezeu și viața de apoi

pagina 21

• sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar •

• Cristian LIVESCU – *Petru Cimpoeșu, laureatul Premiului Național pentru Proză „Ion Creangă”, Opera Omnia, ediția a VII-a, 2023* (p. 2) • Constantin LUPEANU – *O perspectivă asupra unui scriitor total* (p. 3) • Mircea MOȚ – *Zidarii, varul și cenușa* (p. 4) • Ottilia ARDELEANU – *Obsesia pietrei* (p. 4) • Ioan DĂNILĂ – *Dascăl pe viață...* (p. 5) • Violeta SAVU – *Copilul Poeziei* (p. 6) • Marius MANTA – *Un altfel de Prolog* (p. 7) • Dan PERȘA – *De la Anton Achitei, la Constantin Zavati* (p. 7) • Ștefan RADU – *Muștele împăraților* (p. 8) • Poezii de Violeta SAVU și Radu CHIOREAN (pp. 8-9) • Elena CIOBANU – *Omorâtă cu blândețea* (p. 9) • Proză de Rodica BRETIN – *Zorii pustiei* (p. 10) • Mihaela ALBU – *Arta de a scrie Povestiri (chiar și) despre oameni obișnuiți* (p. 11) • Lucian STROCHI – *Un artist – Aurel Stanciu – și o marcă înregistrată – ferestre...* (p. 12) • Carmen MIHALACHE – *Despre întoarcerea care dă sens plecării* (p. 13) • Gheorghe IORGA – *Arthur Rimbaud. Fețele mitului* (p. 14) • Adrian HORODNIC – *1 Aprilie, cu lacrimi...* (p. 14) • Cornel-Simion GALBEN – *Personalități băcăuane: Daniel-Ștefan Pocovnicu* (p. 15) • Liviu FRANGA – *O mare în mijlocul pământului* (p. 16) • Adrian LESENCIUC – *Eschivă pentru a ascunde sensibilitatea* (p. 17) • Dan PERȘA – *Viața personajelor* (p. 17) • Leo BUTNARU – *Descumpănitoare insomnia* (p. 18) • Gabriela LASLĂU – *Cum voi deveni romancier* (p. 19) • Nicolae MUNTEANU – *Primul Porumbescu* (p. 19) • Vasile SPIRIDON – *Un Cal Troian?* (p. 20) • Ion FERCU – *Prejudecățile: infern și provocare eternă* (p. 22) • Gabriela GÎRMACEA – *Retrospectivă Lena Constante* (p. 23) • Ozana KALMUSKI-ZAREA – *„Viața noastră-i un voiaj”* (p. 23) •

„Occident Express”, piesa lui Matei Vișniec, parte din cunoscuta sa „Trilogie balcanică”, este primul spectacol care se joacă în limba franceză pe scena suceveană, invitat fiind la cea de-a 77 ediție a Festivalului de la Avignon, unde va reprezenta România. Ceea ce, s-o recunoaștem, este o mare reușită, aparținând unui teatru tânăr, dar atât de ambițios, care și-a propus, dintru început, ținte înalte. Să facă performanță. Alain Timár, regizor, scenograf, artist vizual, directorul Teatrului din Avignon, a revenit la Suceava, după ce a montat aici „Rinocerii”, în anul 2018, pentru ca de această dată să pună în scenă „Occident Express”. Artist modern, cu o viziune foarte deschisă asupra lumii, el dădese orice barieră care ar sta în calea creației și declară că dacă i-ar sta în putință, ar desființa toate frontierele reale sau fictive, pentru ca oamenii să trăiască și să se exprime în deplină libertate.

Teatrul Municipal „Matei Vișniec” Suceava

Despre întoarcerea care dă sens plecării

„Recurgând la metafora unui tren care nu mai circulă (este vorba despre celebrul *Orient-Express*) autorul ne vorbește despre fantasmăle celor care, în Estul Europei, nu fac decât să se gândească la *minunile* Vestului. Ah, Occidentul și democrația sa împlinită! Acest Eldorado atât de râvnit! Cu tandrețe și umor, Matei Vișniec ne propune o galerie de personaje care ard de dorința de a pleca, de a gusta din abundența occidentală, de a profita de societatea de consum, de a trăi (măcar o dată în viața lor) extazul libertății și al reușitei.”

Totodată, regizorul semnalează călătoria inițiată în tărâmul necunoscut al Balcanilor, unde, după o jumătate de secol de ceață deasă, când s-a trăit sub dictatura comunistă, au năvălit profitorii capitalismului sălbatic. Dar se pot apropia cu adevărat cele două părți ale Europei? Care s-au dezvoltat diferit și acum continuă să meargă cu două viteze. Se pot apropia cele două părți de Europa, fărâmițată de războaie, de ideologii și regimuri

politice diferite? Se poate reface ruptura? Este întrebarea care-ți rămâne în minte văzând spectacolul cu textul lui Matei Vișniec, un „scriitor mesager”, după cum se autodefineste, un spirit lucid, o conștiință în stare de alertă. Care transmite mesaje. Având și o îndelungată experiență de jurnalist, cunoaște aceste lumi pline de contradicții, de inechități, de cruzime și de absurd, în convingerea sa scrisul, teatrul, literatura având o misiune precisă, aceea de a denunța felul în care ideologiile manipu-

lează, spală creiere. Oamenii sunt victime ale acestei istorii zbuciumate, așa cum este bătrânul orb din „Occident Express”, Colonelul căruia i-a fost furată tinerețea, risipită în războaie, închisori, lagăre. Bătrân și infirm, el nu mai are decât un vis, acela de a străbate Europa (pe care o vrea fără frontiere, pe care se ușurează, cu un gest sfidător și eliberator) într-un faimos tren de lux, *Orient Express*. Deși el ar trebui să se numească altfel, din moment ce toți cei din estul Europei sunt cu ochii spre Occident. De acolo vine lumina acum pen-

tru cei patru milioane de români, cu mâini de muncitor, ieftine, așezați pe valize, alegând, ca să scape de sărăcie, calea grea, amară a emigrației. Se duc în străinătate și revin în țară doar în august, când dorm și visează în casele lor nefinisate, pustii tot lungul anului. Pleacă în afară având în buzunare un bilețel pe care scrie *acasă*. Și poate că acesta-i sensul plecării, ca să ai de unde să te întorci.

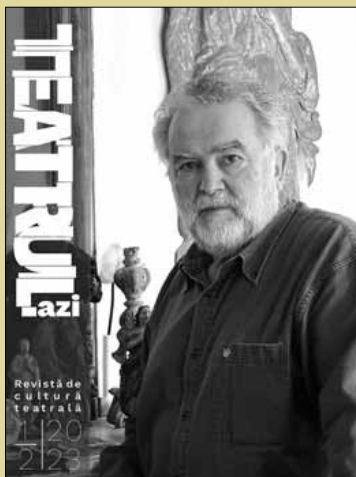
Sunt multe teme profunde care dau de gândit în „Occident Express”, în piesă și în spectacolul lui Alain Timár, care a făcut o lectură îndrăgostită a textului și a pus inspirat în valoare construcția sa modulară, cu intermezouri, impregnându-i ritm, dinamism. E o montare foarte vie, căreia îi simți fluidul, spectatorii stând și ei pe scenă, aproape de cei trei actori care însuflețesc fiecare moment într-un chip admirabil, plăcerea lor de a juca un text atât de inteligent, de ofertant interpretării, cu roluri interesabile, fiind vizibilă. Cătălin-Ștefan Mândru este Bătrânul orb, apoi un proxenet și un regizor, construindu-și cu mare meșteșug, cu detalii și nuanțe semnificative fiecare personaj. Este mereu sigur pe el, iar prezența lui umple scena. Mai multe personaje creionează și Cristina Florea și Horia Butnar, foarte angajați în tot ce fac, absolut savuroasă fiind scena de vampirofilie, unde ei sunt doi actori care joacă într-un spectacol destinat turștilor veniți în țara lui Dracula (ironia din text, vizavi de mitul comercial al lui Dracula, cu care vrem să impresionăm Occidentul, e dizolvantă!). Cristina Florea e volubilă, caldă, atașantă, joacă și cântă minunat, iar Horia Butnar este foarte versatil și are niște grimase de tot hazul în scenele de comedie. Este remarcabil felul în care se dăruiesc cu poftă mascardei jucate și cum păstrează toți trei o relație fără intermitențe pe parcursul spectacolului, asigurându-i fluiditatea, impactul la public. Si e întru totul laudabil efortul lor de a se exprima într-o limbă străină.

Într-o scenografie simplă, adecvată: o gară, niște valize și alte câteva elemente sugestive, creată de Sebastian Rațiu, care asigură și light-designul, spectacolul lui Alain Timár este inteligent, suplu, imaginativ și esențializat, cu umor și gravitate, totodată având, în cel mai ridicat grad, temperatura prezentului.

Pagină realizată de
Carmen MIHALACHE

Imposibilitatea uitării

Revista *Teatrul azi* (1-2/2023) are pe copertă un tulburător portret al lui George Banu, care ne privește îngândurat, de departe, de dincolo. Plecarea lui, atât de neașteptată, a îndurerat multă lume, pentru că omul de teatru complet, scriitorul eseist, de o bonomie surzătoare, s-a bucurat, din partea confratrilor, de o mare prețuire, de respect și de dragoste, în egală măsură. Cei care l-au cunoscut îndeaproape – fericiti! – au scris calde, sensibile cuvinte la despărțirea de un om fermecător, o personalitate luminoasă. Este ceea ce citim în substanțiala secțiune din revistă, intitulată „Imposibilitatea uitării”, unde găsim semnături prestigioase ale unor regizori, dramaturgi, critici de teatru, scenografi, profesori universitari din țară și din afara ei, directori editoriali sau în ministere, mulți dintre ei prieteni apropiați ai regretatului teatrolog: Eugenio Barba, Andrei Serban, Marina Constantinescu, Helmut Stürmer, Constantin Chiriac, Petrică Ionescu, Roberto Bacci, Radu Boruzescu, Matei Vișniec, Pippo Delbono, Thomas Ostermeier, Lev Dodin, Anca Măniuțiu, Călin Ciobotari, Sorin Alexandrescu, Sylvie Chalaye, Alexandra Badea, Claire David, Savas Patsalidis, Christopher Miles, Aura Corbeanu, Jeffrey Eric Jenkins, Ludmila Patlanjoglu, Alexa Visarion, Silviu Purcărele. Sunt pagini dense, cu multe amintiri prețioase, întâmplări memorabile, emoționant evocate, totul însoțit și de o bogată iconografie. Și totul de citit integral. Despre George

Banu s-au scris, în timpul vieții sale dăruite teatrului, cercetării teatrale, volume întregi. Despre prietenul Biță, fost coleg de facultate, devenit apoi un perfect însoțitor de drum în artă, în devenirea profesională, Andrei Serban spune că era o adevărată bucurie pentru actori să-l vadă în sală, așezat în primul rând, ca un prieten generos și atent care, văzând mii de spectacole, neobosit, transmitea tuturor acel *apetit falstaffian*: „Era deschis și curios ca un copil. Cu inima vibrând, cu mintea trează, el obser-

va cu ochi plini de afecțiune. Avea o memorie uriașă, cizelată și, prin mijlocirea scrisului său prolific, cugetările despre teatru sunt și vor fi generos împărțite cu cei care nu au avut șansa de a călători, dar pot profita de bogăția impresiilor acumulate”. Despre faimosul său *talent relational*, care se adăuga altor excepționale însușiri, scrie și Matei Vișniec: „George Banu era considerat în Europa drept un specialist, și numeroase instituții sau festivaluri îl solicitau pentru expertiza sa culturală, dar și pentru că prezența sa la astfel de evenimente le conferea acestora girul calității. O recomandare a sa, un contact sau o sugestie venite de la el cântăreau mult. George nu ar fi putut interpreta cu brio aceste *roluri* fără un imens talent relațional, fără o perfectă stăpânire a unor coduri sociale, fără autoritatea sa naturală și fără autoritatea conferită de o competență recunoscută. George Banu era omul care, la zece minute după ce te despărțea de el, îți trimitea un SMS ca să-ți spună cât de mult i-a plăcut să ia masa cu tine sau să schimbe câteva gânduri cu tine”. Cum să nu simți un gol imens la plecarea unui om atât de fermecător, care avea la „politesse du coeur”!

Echipa redacțională merită cele mai calde felicitări pentru realizarea unei admirabile ediții, una de colecție. La care ne vom întoarce mereu când ne va fi dor de George Banu, ale cărui cărți sunt pe primul raft al bibliotecii noastre (sentimentale) cu scrierile sale despre teatru și alte arte, de o rară subtilitate și bogăție asociativă.